

Arif AY

BİZE GÖRE MİLLET

Millet aynı ideale sahip insanlardan oluşan büyük bir topluluktur. Burada “ideal” dediğimiz kavramın taşıdığı anlam ve bu anlamın niteliği önemlidir.

İnsan, bir amaç için yaratıldığına göre, bu amacın gereklerini yerine getirmekle mükelleftir. Yani, kendisini yaratan Rabbine karşı sorumludur. Dolayısıyla, bu sorumluluğun bilincinde olan ve sorumluluğunun gereklerini yerine getiren insanlar, bazı sorumlulukları birlikte yerine getirmek durumundadır. İşte, bir amacı birlikte gerçekleştirmek için bir araya gelen insanların oluşturduğu topluluğun adı millettir. Dolayısıyla, bizler Müslüman olarak milleti bir inanç topluluğu olarak tanımlarız. Çünkü inananlar bir millettir, küfür ayrı bir millettir.

Sezai Karakoç, milleti şöyle tanımlar: “Millet, sadece bir yığın, kupkuru bir topluluk değildir. Millet, bir ‘hakikat ideali’nin bir araya getirdiği ve bu bir araya gelişi zaman içinde kökleştirip gelenekleştirmiş, ona süreklilik kazandırmış, inanç, düşünce, duyuş ve davranış kurum ve tutumlarıyla uygarlık dediğimiz büyük tarih olgusuna bütün varlığı ve gücüyle katılmış kişilikli toplum demektir.” (Çağ Ve İlham III, s.146)

Said Halim Paşa da “Buhranlarımız” adlı kitabının bir yerinde milleti şöyle tanımlar: “Zira millet, birbiri ile kaynaşabilen birtakım içtimâî ve siyasî unsurların birleşmesi ile teşekkül eder. Bu unsurlar, uzun müddet bir arada yaşamış, aynı lisanla konuşmuş, müşterek his ve fikirlere sahip olmuş, kendilerine mahsus bir san’at ve edebiyat meydana getirmişlerdir. Kısacası millet, ahlâkî ve ruhî bir kültür meydana getirmiş ferdler topluluğudur.” (Buhranlarımız, s.207)

Bizim, millet tanımımızda “ırk” kavramı asla yer almaz. Çünkü İslâm ırkçılığa asla izin vermez. Millet, kabile ya da kavim üzerine inşa edilemez. Millet, Allah’ın dini üzerinde varlık bulur. Kur’an’da millet kavramı peygamberler üzerinden adlandırılır: İbrahim milleti, Musa milleti gibi... “Kendini bilmez beyinsizden başka kim İbrahim milletinden yüz çevirir.” (Bakara / 130) Türkçe sözlüklerdeki “ulus”, “kavim” sözcükleriyle bir ilgisi yoktur millet tanımının.

Devlet, milletin organize olmuş hâlidir. Aslında devlet, milletin ortak amacını gerçekleştirmesini, kurumlar arasında irtibatı ve işbirliğini sağlayan bir yapıdır. Millet ve devletin amaç birliği içinde olmaları gerekir. Çoğu zaman devlet, milletin amacı yönünde değil de, kendi amacı doğrultusunda hareket eder. Kendine milletin amacının dışında bir ideoloji edinerek bu ideolojiyi millete dayatma yoluna gider. Devlet millet uyumsuzluğu tam da bu noktada başlar.

Milletinin inancını kendine temel almış devletler hep güçlü olmuşlardır. “Devletle millet arasında uyum olmadı takdirde, toplum hayatında rahatsızlıklar baş gösterir. Milletle devlet, vücutla elbise gibi birbirine uygun düşme mecburiyetindedirler. Dar gelen elbise vücut için bir işkence, bol gelen elbise ise üstten baştan dökülen fuzulî bir yükür. Bunun gibi, milletle uyum sağlamayan devlet, eninde sonunda bir değişim geçirmek zorunda kalacaktır. Bu değişim, yok olmaya kadar da gidebilecek bir değişimdir.” (Yapı Taşları ve Kaderimizi Çağırır, s.30) Diyen Sezai Karakoç şu tarihi gerçeğe de dikkat çeker: “Tanzimat’tan bu yana dışarıdan ülkemize hep ithal edilmek istenen devlet şekli ve anayasaların bir türlü ayakta duramaması ve giderek yıkılış devrelerinin kısılması dikkat çekici tarihsosyolojik bir olaydır.” (age, s.31)

Millet konusunda pek çok tanım yapmak mümkündür; fakat en ideal tanım, kuşkusuz Kur’an’ın yaptığı tanımdır. Çünkü her şeyi belirleyen Yüce Rabbimizdir. Gerçek olan, onun milletinden olmaktadır. Günümüzde küfür bir millet olmayı sürdürdüğü halde, inananlar ne yazık ki bir milletler olmayı başaramadılar henüz.

Yasin BİLGİN

DÜŞÜNENİN SEYRİNDE TEKNİK VE TEKNOLOJİ

Bir kimse kalkıp bizim teknik ve teknoloji hakkında olumlu mu, olumsuz mu düşündüğümüzü sorsa, cevabımız günlük hayatın üzerimizde bıraktığı izlenimlere bağlı olarak verilecektir. İzlenimlerden başka bir fikir dayanağına başvurmaksızın bir insanın bize teknikten yana olduğunu veya tekniğe karşı olduğunu bildirmesi değersizdir. Yargılarımızda daha geniş bir bakış açısı elde etmek istiyorsak günlük kaygılarımızın ve kısa vadeli çıkarlarımızın üstünde hareket etmek zorundayız.

Tekniğin toplum bakımından olumsuz bir görev yüklediğini öne süren kimse, geçmiş ile avunan, geçmişe sığınmayı seçen, tabiri caiz ise tembel meşrepli biri olabilir. Yine bu tabiata sahip olup, teknikten yana da olunabilir. Mısır patlatıp film izler gibi izleyerek...

Bugün tekniğin ve teknolojinin günlük hayatta egemenliği küçümsenmeyecek boyutlara ermiştir. Demir yığınlarının dağ, bayır demeden inip kalkmadığı toprak parçası yok gibi. Hele şehirde yaşayan insanlar için teknik, sabahtan akşama, aşağıdan yukarıya her çalışmanın, her işleyişin yanı başında vazgeçilmez bir unsur olarak varlığını kabul ettirmiş durumda. Yaşama araçları doğrudan doğruya teknolojinin ürettiğinden ibaret. Bütün bunların insan hayatının her yönünde çeşitli sorunlar doğurduğunu kimse inkâr etmiyor. Tekniğin ortaya çıkardığı istenmeyen sonuçlardan ötürü bilimi suçlayan dahi var.

Ama tekniğin, teknolojik ayılmanın, gelişmenin düşmanı olduğu kadar dostu da var. Onlar tekniğin ortaya çıkardığı rahatsızlıktan tekniğin bizzat kendisini sorumlu tutamayacağımızı, eğer bir kötülük doğmuşsa bunun, tekniğin hızına ve işlevselliğine ayak uyduramayan toplumdan doğduğunu söylüyorlar. Bir yazar Hiroşima’daki atom bombasının patlamasının hemenertesinde şunları söylemişti: “Bomba hiç mi hiç tehlikeli değildir. Nihayet bir nesnedir o. Korkunç şekilde tehlikeli bir şey varsa o da insandır. Dolayısıyla düzelmesi gereken de odur.”

Teknoloji ve teknik bir bağlamda uygulama anlamına gelir. Uygulayan ve uygulayıcı düşünce değiştiği vakit tekniğin hizmet ettiği alan da değişmiş olacaktır. Teknik, emek sarf edenlerin hizmetine sunulduğu zaman yani sömürücü sınıflar ortadan kaldırıldığında teknik gelişme her insanın gelişmesinde, kendini özgülleştirmesinde bir araç olarak kullanılabilir.

A. Ömer ŞİMŞEK

TÜRK DİLİ’NİN YAZIM MESELESİ HAKKINDA KISA BİR DENEME

Türkçe ne demektir? Türkçe; anlaşmamızı sağlayan dil, düşünmemizi ve fikir dünyamızı anlatmamıza yarayan ve dünyamızı zenginleştirerek medeniyete kapı açan, aynı zamanda kültürümüzün ayrılmaz yegâne parçası olan namus ve şerefimizin temsilcisi, atalarımızın bizlere bıraktığı biricik mirası ve dahi yaşantımızı bütün detaylarıyla kuşatan kültür ve medeniyet hazinemizdir. Milletimizin ve devletimizin var olma sebebidir. Bizler kültürümüzle bugüne kadar var olduysak ve var olmaya devam edebiliyorsak bunu kendi öz dilimizin sayesinde yapıyoruz demektir. Çünkü kendi dillerini kaybetmiş topluluklar millet olma özelliğinden çıkarak kendi öz benliklerini yitirirler ve bu tip topluluklar her zaman sömürülmeye ve asimile olmaya

GECE DÜŞÜNCELERİ

Düşen yaprağın acısına ortak mısın ki?
Ne alakan var, portakal çiçeğindeki çiğ ile?
Küle esen rüzgâr paltomun cepleri ve dahi
Karanlık nereden dostun oluyor?
Ay senin için yükseliyor sanki

Gece, çökmüş olmalı göz bebeklerine
Yoksa bakışlarında ki düşüncenin sebebi nedir?
Gözlerindeki geceden midir?
Gecelerdeki gözlerinden mi?
Bu yoğun düşünce ve kirpiklerine hasretim

İşıltısını gözlerinin kor alevden
Göğsümün yanmasında hissediyorum
Her oh’ ta bin af diliyorum
Lakin ne güzlerimi kaçırabiliyorum
Ne de düşüncelerim ile kaçabiliyorum senden

Ay senden taraf hiç aydınlatmıyor geceyi
Sürekli boğularak yutuyorum o aynı heceyi
Aşk, girdabın ne hoş, yalanlarına muhtacım
Ne güzel süslüyorsun uyuyanlara hülyaları
Ve ne güzel öldürüyorsun gece uyuyamayanları

Halil KÖROĞLU

Yıldırım TÜRK

MİLLET VE MİLLİYETÇİLİK ÜZERİNE

Aynı topraklar üzerinde ülkü, din, dil ve tarih hamurunda yoğrulmuş insan topluluğunun adıdır millet. Bizi biz ve bir yapan da bu millet olma şuurudur. Bu topraklarda millet denilince akla Türklük gelir. Kader birliği etmiş, bu vatan üzerinde yaşayan herkes Türktür. Tarih boyunca Türk denilince hep Müslümanlık kastedilmiştir. Milletimizin hayat felsefesi, asırlar içinde İslâmiyet’le kaynaşarak onun bir parçası olmuştur. Bir toplumda insanların paylaştığı ortak değerler, duygular ne kadar çok ve sağlamsa toplum da o kadar güçlü ve birbirine bağlı olur. Bu kılcak damarlardan akan kanla millet daha diri olur. Toplum bir arada tutan, ülkenin garantisidir millet olma düşüncesi. Ülkenin kaderi söz konusu olduğunda hep millet ve milliyetçilik kavramı ön plana çıkar. Milliyetçilik, denizin kenarındaki kayalar gibidir. Nasıl ki sular yükselince kayalar gözükmeyiz, çekilince gözükmürse milliyetçilik duygusu da vatanın geleceği tehlikede olunca daha çok kendisini hissettirir.

Millet şuur, uzun ve zor zamanların birlikteliği sonucu oluşur. Millet değerlerini ve ortak şuurunu yıpratmaya çalışmak, milletin oluşumundan daha kolaydır. Bu asırlarca oluşan dil, din ve soy birliği gibi değerlerin üzerinden ayrışma yapılarak insanların inançları, bütünlükleri sarsılabilir. Bugün de dil, din ve diğer değerler üzerinde oynanan oyunların asıl niyeti burada aranabilir. Bir toplumun paylaştığı ortak değerler, kültür unsurları ne kadar parçalanırsa toplum da, dolayısıyla onun oluşturduğu devlet de o kadar zayıflar.

Bu bağlamda milliyetçilik de söylemden ziyade yaşayan bir fikir, bir eylemdir. Hakiki milliyetçi milletin geçmişini, bugünü, geleceğini yüreğinde hissedilen, milletin menfaatini her şeyin üstünde tutan, sesini değil sözünü yükselten kişidir. Dolayısıyla milliyetçilik bir yaşam biçimidir ve milleti millet yapan değerler için bir ömür boyu karşılıklı beklemeden, vitrine çıkma ihtiyacı duymadan ve slogana kaçmadan çalışmaktır.

Benim bu defterim âleme sığmaz

Okuyup anlayan kişi aslâ yaşlanmaz

Akıllı kimselerden isen, derdini dile getir

Dönüp tövbe ederek Hakk’a çevir

Hâce Ahmed YESEVİ

*kudretten yaratılmış bir kandil sana delil olsa
gerektir. İş bu kandil her nerede karar kılarsa
senin de orası mekânın olacak demektir.”* buyurur.
Yolculuk boyunca başının üstündeki kandil,
Bursa’da söner ve Emir Buhari postunu Bursa’ya
serer. Rivayete göre bu kandil Bursa’ya geldikten
sonra üç gün üç gece görülür. İlk başta Pınarbaşı
mevkiinde bir mağarada ikamet etmeye başlasa da
halkın gönlüne girdikten sonra dergâhı bugünkü
Emir Sultan mahallesine kurulur. Böylelikle
Bursa’nın manevi ikliminde gül kokulu sayfalar
yazılmaya başlanır.

Elbette Emir Buhari hazretleri hakkında
konuşulması gereken daha çok konumuz var
lakin Erguvan Bayramlarından bahsedip bu ayki
sohbetimizi hitama erdirelim. Erguvan ağacına
insanlık tarihinde farklı din ve milletlerde çeşitli
anımlar yüklenmiştir. Roma imparatorluğunda
imparatorluk rengi olmuş, Hz. İsa’yı asmadan
evvel erguvan renkli kıyafet giydirilmiş, Hürrem
Sultan kıyafetlerini bu renkte diktirmiş, doğal
yollarla bu renk elde edilemediği için Osmanlı’da
bu renkteki keselerin açamayacağı kapılar
olmazmış. Emir Sultan hazretlerinin de her yıl
bahar başlangıcında müritleriyle buluşup bu
bayramı tertip ettiği rivayet edilir. Her sene nisan
ayında civar illerden insanların katılımıyla bir
gelenek halini alan erguvan bayramı XIX. yüzyıla
kadar devam ederek gelenek halini almış. 1855
yılındaki yaşanan büyük Bursa depreminden
sonra unutulmaya başlanmış ve maalesef eski
önemi kalmamış. Günümüzde belediye tarafından
sembolik olarak kutlanmaya devam edilse de
yerel halkın çoğunluğunun bu bayramdan haberi
olmuyor. Cedderimizin ibadetinde de dünyasında
da hep bir güzellik var olmuş. İbadet bayram
olmuş. Erguvan ağacı irşada, ihyaya sebep
olmuş. Büyüklerimiz bu sebeplerle insanlara yol
göstermiş, gönüllere girmiş, güzellik rüzgârını
gittikleri yerlere götürmüşler. Bize düşen ise, bu
madde çağında ecdattan kalan güzellik mirasına
elimizden geldiğince sahip çıkmak, bu mirası
maddeden uzak tutmaktır.

*”Düşünceli yürürken bir yol dönemecinde
Çıkacak önümüze beyaz dallarla bahar...
Hatırlatacak bize şen çocukluğumuzu,
Erguvanlı bir bahçe, mor salkımlı bir duvar”*

Ziya Osman SABA

Ahmet Sıddık

ÂH EDEN KİMDİR BU SAAT KUYTUDA

“Beni dünyaya çağırma.
Ona geldim fenâ gördüm.”

Kahveler acı. Çayın demi mideni
yakıyor. Hava kapalı. Güneş ışığı buralara
düşmüyor. Etraf hep karanlık. Bıçak gibi batmasın
diye yarım çekiyorsun göğsüne nefesi. Her şeyden
bıkılmışlık. Türküler artık teselli vermiyor. İçindeki
boşluk günbegün yıpratıyor seni. Yolculuk bir an
olsun durup nefes aldırıyor. Yıkılmanı fırsat
bilip hızlıca geçiyor yıllar. Gençlik geldi gidiyor
bile. Boşa geçen ömrün kamburu sırtımızdan
hiç inmedi. Kalp hep mahzun. Yara kapanmıyor.
Hasret sürekli içinde, senden ayrılmıyor. Gücünü
toplayıp bir iki kelime konuşmak istediğinde
boğazından ses çıkmadığını, konuşamadığını
fark ediyorsun. Geçmişle yüzleşmek ölüm gibi.
Kendinden kaçmak için gittiğin tatil seni daha
fazla bunalıyor. Akıl ve kalp hiç anlaşamadı.
Değişim seni yoruyor. Değişen hiçbir şeye
ayak uyduramıyorsun. Yolculuk devam ediyor.
Tâkat yok. Sözler sınırlı. Ruh çok yorgun.
Dünya samimiyetsiz. Gönül desen şuralara
meyletmeyi kat’iyen kabul etmiyor. “Ben bu
dünyaya ait değilim, beni bu işlerle yorma”
diyor. Çekilen âhlar nihâyetsiz. Eksikliklerle
yüzleşmeye cesaret yok. İnsanlar ümit vaat
etmiyor. Derdini söyleyecek olsan, kimsenin
anlayacağına ihtimal vermiyorsun. Ne kadar
büyük bir kalabalığın içindeysen de hakikatte
yapayalnız olduğunun farkına varıyorsun. Susup,
ülseri biraz daha büyütmeyi tercih ediyorsun.

Gündelik hayatla olan münâsebetin,
içindeki yarayı kısa süreli uyuşturma boyutundan
öteye gidemiyor. İzlediğin dizi, okuduğun kitap,
sevdiğin etkinlik; hepsi bunun için. Gerçeklerle
yüzleşme ihtimali seni çıldırtacak gibi oluyor.
Ruhunun yorgunluğunu hissetmemek için bedenini
yoruyor, zamâne insanı gibi ‘kalpsizmişçe’
yaşamaya çabalıyorsun. Sonuç hep aynı, hüsrân.

Bir köşede sakince oturup kafanı
toplamaya çalışıyor, “acaba hatayı nerde yaptık”
diye sorguluyorsun. Derin bir sessizlik karşılıyor

İsmail Hakkı GEZER

KIRMIZI ÇAMUR

10 9 8...
Kovulmuşun alınlara kazıdığı kırmızı iz
Alınlar ki kese kâğıdından yapılmış
Söyleyin onlara bacam yoktu benim
Sofralarım yıkılmış
3. çinko sihirli geyikler ve bunak
Çocuklar bilmez
Karın birde kırmızı yüzü zuhur eder
Şu bereketsiz zamanda
Üzülün ey mühürlüler
Bizden evvel batıyor çamura
Japonya ve Yeni Zelanda
...7 6 5...
Sadece birkaç serkeş
Uslan demek bu kadar mı zor taksime?
Ah şu çam ağaçları
Ne kadar da benzer milletime
Sanmayın ki çamların yaprakları kırmızı
Umut ve tehdit
Ve 2. Çinko hayal taciri
Silkelenip yaldızlı çöplerden
Orman olmak yeniden
...4 3 2...
Diren ey mümeyyiz saki
Çatlatarak kırmızı kabuğu
Boşalacak elbet zift dolu kadehler
Anahtar ve düğümler
Çünkü yüklenenler var
Çağlardan esen soğuğu
Çünkü sır
Kandan sıcaktır
Sır ki
Dostun damağında ezilen zaman
Ve avucunda sıkılmış mekân
En karanlık anda yırtılan perdeler
1. çinko ehl-i kibir
Mağaranın önünde hala bekler
Örümcek ağı ve güvercinler
...1
Yetiş artık beklenen sefir
Onların karanlığını aydınlatır fişekler
Bilirim senin için erir
Kırmızı ocakta saniyeler
Ebedi susmaya çılgınlık kala
Uyanın gafiller
Tombala

seni. Beynin donmuş, düşünme yetini
kaybetmişsin sanki. Derken yavaş yavaş bir
şeyler canlanıyor. Acı verici bir yolculuğa
çıkıyorsun. Bu sefer farklı bir pencereden
bütün hayatını tekrar gözden geçiriyorsun.
Nerde bir acı ile karşılaştı isen her birinde
küçük veya büyük, dolaylı veya doğrudan
bir kabahatinin olduğunu fark ediyor,
aslında sandığın kadar masum olmadığını
anlıyorsun. Gerçekler seni incitiyor.
Yıllar geçmiş, olmaz dediklerimiz olmuş,
bitmez dediklerimiz bitmiş. Ömür farkında
olmadan meltem gibi yumuşakça esip geçmiş.
Yapraklar sararmış. Saça aklar düşmüş.
Gözümüzün yaşı kurumuş, yanakta izi kalmış.
Kınadıklarımız başa gelmiş. Dualarımız
kabul olup hayatımıza yerleşmiş. İçimizdeki
ukteler büyüüp dağ olmuş. Söz uçmuş,
yazı kurumuş, hikmetler tükenmiş; geriye
sade amel kalmış. Keder ve sevinçlerimiz
zihinde birer hatıra olmaya dönüşmüş. Ömür;
saadetiyle cefasıyla acı bir tebessüm olmuş.
Dünya, hazreti insanı tatmin etmeye kâfi
gelmiyor. Kalbi mahzun olanın duası makbul
oluyor. Garibana yapılan ikramdan mütekebbir
mahrum kalıyor. Zorluk ve darlığın aciziyeti
Yaradan’dan kurbiyet bahş ettiriyor. Gece
vakti edilen âh gündüzki hâlini doğrultuyor.
İşlerini bozan, kalbini mahzun eden Allah,
sana kendisini hatırlatıyor. Sahte güzelliğine
düşmemen için seni dünyanın kahrına
mâruz bırakıyor. Onlara dünyayı bolca
verirken, sana âhireti teklif ediyor. Kimisine
vererek helâk ederken kimisine vermeyerek
ikram ediyor. Velhasıl, Allah Teâlâ bazen
de insanı mahzun kalple rızıklandırıyor.

Yunus bunda gelen gülmez

Kişi muradına ermez

Bu fânide kimse kalmaz

Derdim vardır inilerim

Yunus Emre Hazretleri [kuddise sirruh]

BİR TUTAM SEVGİ

bir sabah yokluğunda ararken seni
kendimi buldum sokağında
perdesi kapalı, ahşap bir pencereden
vuruyordu suratıma, sarı bir ışık
güldüğünde, dünyamı aydınlatan bir güneş gibi
korkarım gözlerine bakmaktan
kafese konulmuş bir kuş gibi
deli derler bana, güldüğüm için
lakin bilmezler;
güldüğümde özgürce uçmayı hayal ettiğimi
kuşun bir gün o kafesten çıkıp
özgürce uçmayı hayal ettiği gibi

ama ne çare!
ne kuş, bir daha özgürce uçabildi
ne de gamzelerin yaktı beni
bilirim, imkânsız bir pencereye baktığımı
lakin durduramam içimdeki bu yangını

Muhammed Emin ÖZDEMİR

BİLEME DÜMENİ

Bırak görünmeyeni görmeyen
Düğüm atsın gözündeki düğüme
Göm gölgene etme açık
Zira derdinde karanlıktan
Mahzun hapis
Söyleme dinle
Ta ki dizlerin
Tutmayana kadar dinle
Tut umudu bük boynundan
Yut yudum yudum
İsteme insaf et
Hak edişinden bir dirhem fazla
Üşüsün beyaz düşlerin
Dileme damla güneş
Bileme dümeni
Eşme çukurdaki temeli
Dim dik ol eğ yüreğini
Diz çok sözüne
Kaldır başını tekrar et pak ol
İdrakini aşkın karalama
Zulmetme siyaha beyaza
Atma süveydayı güneşe aya

Murat ÖZTÜRK

ÖZLEM

her seferinde
bir hâl olur bana
dalar giderim
unutulmaz uzaklara

kokunu getirdi rüzgâr
unutulmamış çocukluğumdan
gözlerin geldi aklıma
çakmak çakmak bakışların
sözlerin sonra

bir de gülüşün, utangaç
en iyisi özlemek seni
sonsuz dek

Bayram KAMALI